Väljaandja: Rahandusminister
Akti liik: määrus
Teksti liik: algtekst-tervikteksti
Redaktsiooni jõustumise kp: 01.01.2007
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: 31.12.2021
Avaldamismärge: RTL 2006, 81, 1506

Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid

Vastu võetud 10.11.2006 nr 53

Määrus kehtestatakse «Tulumaksuseaduse» § 14 lõike 8 ning § 50 lõigete 6 ja 8 alusel arvestades § 53 lõiget 4^6.

§ 1. Määruse reguleerimisala

(1) Määrust kohaldatakse tehingutele, mis on tehtud:
1) residendist juriidilise isiku ja temaga seotud isiku vahel;
2) füüsilisest isikust ettevõtja ja temaga seotud isiku vahel;
3) mitteresidendist juriidilise isiku Eestis asuva püsiva tegevuskoha kaudu või arvel sama mitteresidendist juriidilise isikuga seotud isikuga.

(2) Määrust kohaldatakse ka mitteresidendist juriidilise isiku ja tema Eestis asuva püsiva tegevuskoha vahelistele tehingutele, mis peavad vastama turuväärtusele (§ 8 lg 2).

(3) Määrust kohaldatakse ka Eesti residendist juriidilise isiku ja tema välisriigis asuva püsiva tegevuskoha vahelistele tehingutele, mis peavad vastama turuväärtusele (§ 8 lg 2).

(4) Kui käesoleva paragrahvi eelnevates lõigetes nimetatud isiku ja temaga seotud isiku vahel tehtud tehingu väärtus erineb omavahel mitteseotud isikute vahel sarnastes tingimustes tehtavate sarnaste tehingute väärtusest, võib maksuhaldur tulumaksu määramisel kasutada tehingute väärtusi, mida rakendavad mitteseotud iseseisvad isikud.

(5) Nii maksumaksja kui ka maksuhaldur lähtuvad tehinguväärtuse võrdlemisel käesolevas määruses sätestatud põhimõtetest.

§ 2. Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:
1) maksumaksja – isik, kelle tehtud tehingu väärtust käesoleva määruse alusel käsitletakse;
2) seotud isikud – «Tulumaksuseaduse» §-s 8 nimetatud isikud;
3) kontrollitud tehing – seotud isikute vaheline tehing;
4) siirdehind – kontrollitud tehingu hind;
5) turuväärtus – hind, mida oleksid sarnastel tingimustel tehtud sarnases tehingus kasutanud mitteseotud isikud;
6) hinnavahemik – tulemuste jada, mis on saadud sama siirdehinna määramise meetodi kasutamisel erinevate võrreldavate andmete puhul või erinevate siirdehinna määramise meetodite kasutamisel;
7) võrreldav tehing – mitteseotud isikute vaheline tehing, mida saab tehingu tingimuste sarnasuse tõttu kasutada võrdluseks kontrollitud tehinguga;
8) kombineeritud tehing – üksteisega seotud tehingud, mis on üksteisele järgnevad või üksteisega nii tihedalt seotud, et neid pole võimalik eraldi hinnata (näiteks teenuses sisalduv oskusteave).

§ 3. Tehingute võrreldavus

(1) Määruses sätestatud meetodite kasutamiseks võrreldakse kontrollitud tehingu hinda mõjutavaid tegureid võrreldava tehingu hinda mõjutavate teguritega.

(2) Võrreldavuse üle otsustamisel analüüsitakse kõiki tehingu, tehingupoolte ja keskkonna omadusi, millest võib sõltuda tehingu väärtus, eelkõige:
1) tehingu objekti omadusi (§ 4);
2) tehingu raames täidetud ülesandeid, mis tuvastatakse tegevusanalüüsi käigus (§ 7);
3) tehingu tingimusi (§ 8);
4) tehingu täitmist mõjutavaid majanduslikke tingimusi (§ 9);
5) tehingupoolte äristrateegiaid (§ 10).

(3) Tehingute võrdlemisel eelistatakse üldjuhul maksumaksja ja temaga mitteseotud isikute vaheliste tehingute andmeid kolmanda isiku ja temaga mitteseotud isiku vaheliste tehingute andmetele ning Eesti andmebaasides sisalduvaid andmeid välisriigi andmebaaside andmetele.

(4) Tehingud on võrreldavad, kui tehingute või tehingupoolte vahelised erinevused ei mõjuta oluliselt määruses sätestatud meetodite abil analüüsitava tehingu omadusi või kui olulisi erinevusi on korrigeerimise abil võimalik kõrvaldada. Korrigeeritakse võrreldavaid andmeid, mitte kontrollitud tehingu andmeid.

(5) Kombineeritud tehingute võrdlemisel võetakse arvesse iga kontrollitud tehingu omadusi.

(6) Võrdlemisel tehakse kindlaks, kas kaubakoguste ja teenuste ulatuse erinevused teevad vajalikuks tehinguväärtuse korrigeerimise ning millised on kaubakogusest sõltuvad hinnaalandused, mida rakendavad sarnastel tingimustel omavahel mitteseotud isikud. (õ) 7.02.2007 17:00

(7) Võrreldavust määravate tehingutingimustena arvestatakse ka erinevatest tarnetingimustest tulenevaid erinevusi ning tehinguväärtuses kajastuvaid erinevusi, mis tulenevad vara võõrandaja või teenuse osutaja ja ostja erinevatest kohustustest muuhulgas

seoses transpordi ja kindlustusega.

§ 4. Tehingu objekti omadused

(1) Tehingu objekti omaduste hindamisel võetakse arvesse kõiki asjaolusid, mis võivad mõjutada hindade erinevusi, eelkõige:
1) materiaalse vara korral vara omadusi, kvaliteeti ja säilivuse aega ning tarnete kättesaadavust ja mahtu, tarnelepingu kehtivuse aega, samuti sarnaste kaupade ja asenduskaupade kättesaadavust ning vara kasutamisega seonduvaid kulusid ja riske;
2) mittemateriaalse vara korral tehingu olemust ja vara liiki, vara kehtivuse aega ning kasutamisest eeldatavasti saadavat kasu ning vara loomise, säilitamise ja kasutamisega seonduvaid kulusid ja riske;
3) teenuse osutamisel teenuse laadi, ulatust ja kestust ning teenuse osutamisega seonduvaid kulusid ja riske.

(2) Kui tehingu objekti eest tasutakse perioodiliste maksetena, hinnatakse maksete vastavust turuväärtusele, juhindudes tehingu sõlmimise ajal tehingupooltele teadaolevatest andmetest ning prognoosidest, mida pooled võisid põhjendatult teha sellise tehingu tulususe, tehinguga seotud täiendavate kulude ja riskide kohta.

(3) Kui mitteseotud isikud lepivad sarnase tehingu sõlmimisel kokku, et teatud aja pärast vaadatakse üle maksete suurus või muud tehingu tingimused, vaadatakse need tehingu elemendid üle ka kontrollitud tehingu väärtuse määramisel.

§ 5. Tehingud mittemateriaalse varaga

(1) Mittemateriaalse varaga seotud tehingu puhul tuvastatakse vara omanik ning kellel on õigus sellest tulu saada.

(2) Mittemateriaalse vara turuväärtuse määramisel kasutatakse täiendavaid võrdluskriteeriume, eelkõige:
1) vara õiguskaitse olemasolu;
2) õiguskaitse kestvust ja ulatust;
3) geograafilisi piiranguid varast tulenevate õiguste teostamisele;
4) müügipiiranguid vara kasutamise käigus toodetud kaubale;
5) vara osas üle antud õiguste ulatust (liht- või ainulitsents);
6) vara loomiseks, säilitamiseks või kasutamiseks vajalikud investeeringuid;
7) litsentsi- või frantsiisisaaja kliendinimistuid;
8) litsentsisaaja võimalust osaleda litsentsiandja teadus- ja arendustegevuses.

(3) Kui ühe tehinguga antakse üle erinevat liiki mittemateriaalset vara, määratakse vara turuväärtus võimalusel liikide kaupa.

§ 6. Teenused

(1) Kontrollitud tehingu korral, mille objektiks on teenuse osutamine või mis on seotud teenuse osutamisega, tehakse kindlaks:
1) kas teenust tegelikult osutati;
2) kuidas teenuse eest tasuti;
3) kas teenuse hind peab vastama turuväärtusele;
4) kas teenuse hind vastab turuväärtusele.

(2) Seotud isikute vaheline teenus loetakse osutatuks, kui teenusel on või võib tulevikus tekkida saaja jaoks majanduslik väärtus ning kui mitteseotud isik oleks võrreldavatel asjaoludel valmis sarnase teenuse eest tasuma või sarnast teenust pakkuma.

(3) Teenustasu turuväärtusele vastavuse hindamisel arvestatakse, et teenuse osutaja ootab osutatud teenuse eest tavaliselt sellist tasu, mis kataks teenuse osutamisega seotud kulud ja toodaks kasumit. Teatud tingimustel võib olla põhjendatud teenuse osutamine ilma sellest kasumit saamata (näiteks reklaami eesmärgil uute teenuste pakkumine omahinnaga või sellest väiksema hinnaga).

(4) Maksumaksjale osutatud teenuseks ei loeta käesoleva määruse tähenduses teenust:
1) mis dubleerib ülesannet, mida maksumaksja täidab ise ega teenust, mida maksumaksja ostab mitteseotud isikult, välja arvatud juhul, kui selline dubleerimine on ajutine või kui ülesannet või teenust dubleeritakse eesmärgiga vähendada vale otsuse vastuvõtmise riske;
2) mille osutamine oli kasulik teisele isikule ning maksumaksja kasu on üksnes juhuslik, või kui maksumaksja saab kasu üksnes seetõttu, et ta on kontserni liige.

(5) Kui maksumaksja tasub teenuse kasutamise võimaluse eest, kuid talle tegelikult teenust ei osutata, siis loetakse teenus osutatuks, kui mitteseotud isikud oleksid võrreldavatel asjaoludel valmis tasuma üksnes sellise teenuse kasutamise võimaluse eest. Kui maksumaksja tasub teenuse eest, mille väärtus on väiksem, kui teenuse eest tasutud hind, siis loetakse hind turuväärtusele vastavaks, kui mitteseotud isikud oleksid võrreldavatel asjaoludel valmis tasuma sama teenuse eest sama hinna.

(6) Lõikes 6 nimetatud väljamaksete arvestamisel hinnatakse kirjeldatud teenuste kasutamise mahtu varasematel maksustamisperioodidel.

§ 7. Tegevusanalüüs

(1) Tegevusanalüüsi käigus võrreldakse kontrollitud tehingute raames täidetavaid ülesandeid nendega, mida mitteseotud isikud täidavad sarnastes omavahelistes tehingutes. Analüüsis arvestatakse tehingu täitmisel kasutatavat vara, kontserni struktuuri ja kontsernisisest ülesannete jaotust, võetud riske ja saadavaid hüvesid ning isikute õiguslikku staatust nende ülesannete täitmisel.

(2) Kui maksumaksja ja võrreldava isiku ülesannetes esineb olulisi erinevusi, kõrvaldatakse erinevused korrigeerimise abil. Ülesannete võrdlemisel ei ole määrav täidetud ülesannete hulk, vaid ülesannete olulisus tehingupoole jaoks, mis väljendub ülesannete täitmise sageduses, sisus ning väärtuses tehingupoolele.

(3) Tegevusanalüüsi käigus tuvastatakse ja võrreldakse kontrollitud ja võrreldava tehingu täitmiseks kasutatud vara ning teostatakse riskianalüüs. Riskianalüüsi käigus tuvastatakse majanduslikult olulised riskid ning riski kandjad.

(4) Kontrollitud tehing ei ole mitteseotud isikute vahelise tehinguga võrreldav, kui täidetud ülesannete, kasutatud vara või võetud riskide osas esineb olulisi erinevusi, mille korrigeerimine ei ole võimalik.

§ 8. Tehingu tingimused

(1) Tehingu tingimuste analüüsi käigus tehakse kindlaks, kas tehingupoolte käitumine vastab kokkulepitud tingimustele. Kui tehingupoolte käitumine eelnevalt kokkulepitud tingimustele ei vasta, selgitatakse välja tehingu tegelikud tingimused.

(2) Mitteresidendi ja tema Eestis asuva püsiva tegevuskoha vahelise tehingu ning Eesti residendist juriidilise isiku ja tema välisriigis asuva püsiva tegevuskoha vahelise tehingu väärtuse hindamisel lähtutakse konkreetsest tehingust ning teatud juhtudel võib omavaheliste tehingute väärtuse kuludel põhinev määramine olla põhjendatud. Kui mitteresident või Eesti residendist juriidiline isik ei osuta sama laadi teenust mitteseotud isikutele või kui püsivale tegevuskohale kauba müügi eesmärk ei ole seda kaupa püsiva tegevuskoha kaudu edasi turustada, võib tehingu väärtust määrata kuludele põhinevalt.

§ 9. Majanduslikud tingimused

(1) Majanduslike tingimuste analüüsi käigus tehakse kindlaks kontrollitud ja võrreldava tehingu turupositsioonid, asenduskaupade või -teenuste kättesaadavus, samuti erinevused kapitali hinnas ning muud ärikeskkondade võrreldavust määravad asjaolud.

(2) Majanduslikud tingimused peavad olema võrreldavad ja ärikeskkondade erinevused ei tohi oluliselt mõjutada tehingu hinda või peab neid erinevusi olema võimalik korrigeerida.

§ 10. Äristrateegia

(1) Võrreldavuse üle otsustamisel analüüsitakse maksumaksja ja mitteseotud isiku ettevõtluse arengufaasi ning äristrateegiat ning võetakse arvesse ettevõtjate tegevust mõjutavaid erinevaid aspekte, eelkõige:
1) uuendusi ja tootearendust;
2) turuosa suurendamise strateegiat;
3) äritegevuse laiendamise kava;
4) riskide hajutamist;
5) hinnangut poliitilistele muutustele;
6) olemasolevate ning kavandatavate turgu reguleerivate õigusaktide mõju.

(2) Äristrateegia analüüsi käigus tehakse kindlaks, kas äristrateegia on kavandanud kontsern või maksumaksja ning milline osa on teistel kontserni liikmetel strateegia elluviimises.

§ 11. Siirdehinna turuväärtuse määramise meetodid

(1) Siirdehinna turuväärtuse määramiseks kasutatakse ühte või mitut järgmist meetodit, mis erinevad üksteisest analüüsi aluseks nõutavate andmete poolest:
1) võrreldava hinna meetod – vajab siirdehinna turuväärtuse määramiseks võrreldavat tehingut ning põhjalike võrdlusandmete korral annab kõige täpsema tulemuse;
2) edasimüügi hinna meetod – meetodi rakendamisel lähtutakse edasimüügi tehingu hinnast ning võrdluseks vajatakse andmeid võrreldavate tehingute hinnalisandi kohta;
3) kulupõhine meetod – meetodi rakendamisel lähtutakse kontrollitud tehingu kuludest ning võrdluseks vajatakse andmeid võrreldavate tehingute kasumimäära kohta;
4) jagatud kasumi meetod – andmeid võrreldavate tehingute kohta kasutatakse eelk��ige tehingupoole panuse hindamiseks;
5) tehingupõhine tootluse meetod – meetodi rakendamisel kasutatakse andmeid võrreldavate tehingute tootluse määra kohta.

(2) Kontrollitud tehingu iseärasustest, võrreldavate tehingute kohta olemasolevate andmete usaldusväärsusest, eelduste ja prognooside põhjendatusest ning võrreldavate tehingute sarnasuse astmest tulenevalt valitakse kõige usaldusväärsema tulemuse andev meetod.

(3) Kui tehinguga seotud asjaolud ei võimalda kasutada lõikes 1 nimetatud meetodeid, võib siirdehinna turuväärtuse määramiseks kasutada muud meetodit. Muu meetodi kasutamist tuleb põhjendada.

(4) Maksuhalduril on õigus nõuda maksumaksjalt selgitust kasutatud meetodi valiku põhjuste kohta. Kui maksumaksja valitud meetod ei ole sobiv, võib maksuhaldur siirdehinna turuväärtuse määramiseks kasutada muud meetodit. Maksuhaldur on kohustatud uue meetodi valikut põhjendama.

(5) Siirdehinna turuväärtus määratakse võimalusel iga tehingu kohta eraldi. Kombineeritud tehingute puhul leitakse tehingute koguväärtus ning koguväärtuse leidmisel arvestatud makseid maksukohustuse arvutamisel täiendavalt enam arvesse ei võeta.

(6) Siirdehinna turuväärtuse määramiseks tuvastatakse tegelik tehing. Näilikku tehingut arvesse ei võeta. Kui näilik tehing tehakse teise tehingu varjamiseks, lähtutakse tehingute võrdlemisel seotud isikute vahel tehtud varjatud tehingust.

(7) Toote elueast ning hooajalisusest tehingute tootlusele avalduva mõju hindamiseks võib võrdlusesse kaasata nii kontrollitud tehingupoole kui ka võrreldava tehingupoole mitme aasta andmed.

(8) Siirdehind vastab turuväärtusele, kui see jääb võrdlusandmete põhjal määratud hinnavahemiku piiridesse. Kui siirdehind jääb väljapoole hinnavahemiku piire, on maksuhalduril õigus korrigeerida tehingu hinda nii, et tulemus jääks hinnavahemiku piiridesse. Kui leitud turuväärtuste hinnavahemik on väga lai, korratakse analüüsi kasutades konkreetsemaid andmeid või teisi meetodeid.

§ 12. Võrreldava hinna meetod

(1) Võrreldava hinna meetodi rakendamisel võrreldakse kontrollitud tehingu hinda võrreldava tehingu hinnaga. Siirdehinna turuväärtus leitakse kontrollitud tehingu hinna võrdlusest sisese või välise võrreldava hinnaga.

(2) Sisene võrreldav hind leitakse tehingust, mille üks pool on maksumaksja ning milles:
1) maksumaksja võõrandab sarnast vara või osutab sarnast teenust sarnastel tingimustel temaga mitteseotud isikule või
2) maksumaksja ostab sarnast vara või sarnast teenust sarnastel tingimustel temaga mitteseotud isikult.

(3) Väline võrreldav hind leitakse tehingust, mille pooled on mitteseotud isikud ning milles:
1) kolmas isik võõrandab sarnast vara või osutab sarnast teenust sarnastel tingimustel temaga mitteseotud isikule või
2) kolmas isik ostab sarnast vara või sarnast teenust sarnastel tingimustel temaga mitteseotud isikult.

(4) Võrreldava hinna meetodi kasutamine annab usaldusväärseima tulemuse juhul, kui võrdluse teostamiseks on olemas sisene võrreldav hind ning:
1) kontrollitud tehingu esemeks on laiatarbekaubad või standardsed teenused, mille puhul väikesed erinevused kauba või teenuse omadustes ei mõjuta oluliselt hinda või
2) määratakse kindlaks seotud isikute vaheliste laenude intressimäära turuväärtust.

(5) Võrreldava hinna meetodit ei kasutata, kui:
1) teabe hankimine võrreldava tehingu toimumise või tehingu tingimuste kohta ei ole kulutatava ressursi tõttu otstarbekas või
2) võrreldava hinna leidmiseks ei ole võrdluseks kasutatavate tehingute andmetes esinevaid erinevusi võimalik piisava täpsusega korrigeerida.

§ 13. Edasimüügi hinna meetod

(1) Edasimüügi hinna meetodit kasutatakse juhul, kui maksumaksja on seotud isikult soetanud vara või teenust ning müüb selle mitteseotud isikule edasi.

(2) Edasimüügi hinna meetodi rakendamisel võetakse aluseks tehingu hind, millega maksumaksja müüb seotud isikult soetatu edasi mitteseotud isikule. Nimetatud tehingu hinnast lahutatakse arvestuslik edasimüügi hinnalisand ning seda võrreldakse võrreldavas tehingus lisatava hinnalisandiga.

(3) Edasimüügi hinna meetodi rakendamiseks võrreldavast tehingust vajaliku hinnalisandi leidmiseks kasutatakse järgmist valemit: [(edasimüügihind – soetusmaksumus) / edasimüügihind] × 100.

(4) Lahutatav hinnalisand peab katma kulud, mida maksumaksja tehinguga seoses kandis ja proportsionaalse osa perioodikuludest. Hinnalisand peab sisaldama ka maksumaksja kasumi, mis vastab tehingu raames täidetud ülesannetele ja valitsevatele turutingimustele ning mida sarnase tehingu puhul tavaliselt saab kauba müüja või teenuse osutaja, kes ei ole ostjaga seotud.

(5) Edasimüügi hinna meetodi abil võrreldavast tehingust vajaliku turuväärtusele vastava müüdud kauba või osutatud teenuse soetusmaksumuse leidmiseks kasutatakse järgmist valemit: edasimüügihind – [(edasimüügihind × edasimüügi hinnalisand) / 100].

(6) Hinnalisandite võrdlemisel on oluline tehingu raames täidetud ülesannete sarnasus. Turuväärtusele vastav hinnalisand leitakse kontrollitud tehingu hinnalisandi võrdlemisel:
1) maksumaksja ja temaga mitteseotud isiku vahelise tehingu hinnalisandiga, mis annab võrdluseks sisese võrreldava hinnalisandi või;
2) mitteseotud isikute vahelise tehingu hinnalisandiga, mis annab võrdluseks välise võrreldava hinnalisandi.

(7) Kui kontrollitava isiku ja võrreldava isiku raamatupidamisarvestuses kajastatakse kulusid erinevalt, korrigeeritakse kulude arvestust sel viisil, et hinnalisandi arvutamisel võetaks arvesse sama liiki kulud.

(8) Edasimüügihinna meetod annab usaldusväärseima tulemuse juhul, kui võrdluse teostamiseks on olemas sisene võrreldav hinnalisand ning:
1) edasimüümiseks soetatakse materiaalset vara või standardset teenust ja edasimüüja ei lisa sellele enne edasimüümist arvestatavat väärtust. Arvestatava väärtuse lisamisena käsitatakse vara füüsilist või teenuse omaduste muutmist või edasimüüdava kauba või teenusega seotud mittemateriaalse vara loomist ja haldamist. Pakendamist, ümberpakendamist, märgistamist või vähemahukat koostetööd üldjuhul füüsilise muutmisena ei käsitata;
2) kauba või teenuse soetamise ja edasimüümise vahele jäänud ajavahemik on võimalikult lühike.

(9) Edasimüügi hinna meetodit ei kasutata, kui:
1) teabe hankimine võrreldava tehingu toimumise või tehingu tingimuste kohta ei ole kulutatava ressursi tõttu otstarbekas;
2) võrreldava hinnalisandi leidmiseks ei ole võrdluseks kasutatavate tehingute andmetes esinevaid erinevusi võimalik piisava täpsusega korrigeerida.

§ 14. Kulupõhine meetod

(1) Kulupõhise meetodi rakendamisel võetakse aluseks maksumaksja kulud kontrollitud tehingu täitmisel. Vara soetusmaksumusele või teenuse osutamisega seotud kuludele lisatakse arvestuslik brutokasumimäär (edaspidi kasumimäär) ning seda võrreldakse võrreldavas tehingus lisatava kasumimääraga.

(2) Kulupõhise meetodi rakendamiseks võrreldavast tehingust vajaliku kasumimäära leidmiseks kasutatakse järgmist valemit: [(müügihind – tehingu kulud) / tehingu kulud] × 100.

(3) Kasumimäär peab tagama maksumaksjale kasumi, mis vastab tehingu raames täidetud ülesannetele ja valitsevatele turutingimustele ning mida sarnase tehingu puhul tavaliselt saab kauba müüja või teenuse osutaja, kes ei ole ostjaga seotud isik.

(4) Kulupõhise meetodi abil võrreldavast tehingust vajaliku turuväärtusele vastava müügihinna leidmiseks kasutatakse järgmist valemit: [(tehingu kulud × kasumimäär)/100] + tehingu kulud.

(5) Kasumimäärade võrdlemisel on oluline tehingu raames täidetud ülesannete sarnasus. Turuväärtusele vastav kasumimäär leitakse kontrollitud tehingu kasumimäära võrdlemisel:
1) maksumaksja ja temaga mitteseotud isiku vahelise tehingu kasumimääraga, mis annab võrdluseks sisese võrreldava kasumimäära või
2) mitteseotud isikute vahelise tehingu kasumimääraga, mis annab võrdluseks välise võrreldava kasumimäära.

(6) Kui kontrollitava isiku ja võrreldava isiku raamatupidamisarvestuses kajastatakse kulusid erinevalt, korrigeeritakse kulude arvestust sel viisil, et kasumimäära arvutamisel võetaks arvesse sama liiki kulud.

(7) Kulupõhine meetod annab usaldusväärseima tulemuse juhul, kui võrdluse teostamiseks on olemas sisene võrreldav kasumimäär ning:
1) kontrollitud tehingu käigus on tegemist tootmise või koostetööga seotud tegevustega;
2) kontrollitud tehingu käigus osutatakse teenust;
3) tootja ei osale oluliselt mittemateriaalsete väärtuste loomisel.

(8) Kulupõhist meetodit ei kasutata, kui:
1) teabe hankimine võrreldava tehingu toimumise või tehingu tingimuste kohta ei ole kulutatava ressursi tõttu otstarbekas;
2) võrreldava kasumimäära leidmiseks ei ole võrdluseks kasutatavate tehingute andmetes esinevaid erinevusi võimalik piisava täpsusega korrigeerida.

§ 15. Jagatud kasumi meetod

(1) Jagatud kasumi meetodit kasutatakse juhul, kui kontrollitud tehingud on üksteisega niivõrd seotud, et neid ei ole võimalik eraldi hinnata või kui tehingupooled kasutavad tehingu raames väärtuslikku mittemateriaalset vara või muud unikaalset vara.

(2) Meetodi alusel määratakse kindlaks kasum, mida seotud isikud kontrollitud tehingust peaksid saama ning pärast tegevusanalüüsi jagatakse see kasum tehingupoolte vahel majanduslikult põhjendatud viisil, nagu oleksid sarnasest tehingust saadud kasumi jaganud mitteseotud isikud. Kasumi jagamise aluseks võib võtta tehingu täitmisel kasutatud varad, nende tootluse või võetud riskid. Kui seotud isikud müüvad mitut liiki tooteid või teenuseid, kasutatakse meetodit iga toote- või teenusegrupi kohta eraldi.

(3) Jagatud kasumi meetodi kasutamisel lähtutakse teabest, mis oli tehingupooltele kättesaadav enne tehingu tegemist, võttes arvesse tehingu tegemise ajal tehtud tehingupoolte prognoosid tulevaste kulutuste ja oodatava kasumi kohta.

(4) Jagatud kasumi meetodit on võimalik kasutada mõlemal järgmisel viisil:
1) tehingupoole panusel põhinev kasumi jagamine, kus tehingupoolte kasum kontrollitud tehingust jagatakse tehingupoolte vahel vastavalt tehingu raames täidetud ülesannetele. Tehingupoolte panus tehingu täitmisse määratakse kindlaks tegevusanalüüsi abil ning võimalusel kasutatakse võrdlusmaterjalina andmeid selle kohta, kuidas oleksid sarnasest tehingust saadud kasumi jaganud mitteseotud isikud;
2) jääkkasumi jagamine, kus tehingupoolte kasum kontrollitud tehingust jagatakse tehingupoolte vahel kahes järgus. Kõigepealt omistatakse teisi meetodeid kasutades tehingupooltele see osa kasumist, mis vastab tehingu raames täidetud rutiinsetele ülesannetele. Seejärel jagatakse tehingupoolte vahel ülejäänud kasum, mis vastab tehingu täitmiseks kasutatud mittemateriaalse vara või muu unikaalse vara tootlusele.

§ 16. Tehingupõhine tootluse meetod

(1) Tehingupõhise tootluse meetodi kasutamisel võrreldakse kontrollitud tehingu tootluse määra võrreldava tehingu tootluse määraga. Tehingu tootluse määra leidmiseks jagatakse tehingu ärikasum tehingu sobiva elemendiga (näiteks tehingu kogukulud, müügitulu, tehingu täitmiseks kasutatud varad).

(2) Tehingupõhise tootluse meetodit kasutatakse:
1) kui kontrollitud tehingu ja võrreldava tehingu turutingimused ning tehingutega seotud kulude struktuurid on niivõrd erinevad, et edasimüügihinna meetodi või kulupõhise meetodi kasutamine ei annaks usaldusväärset tulemust;
2) kui kontrollitud tehingu ja võrreldava tehingu ese või tehingu teostamisel täidetud ülesanded erinevad oluliselt;
3) teiste meetodite abil saadud tulemuste kontrollimiseks.

(3) Tehingupõhist tootluse meetodit ei kasutata, kui kontrollitud tehingu täitmiseks on kasutatud väärtuslikku mittemateriaalset vara või muud unikaalset vara.

§ 17. Kulude jagamise kokkulepe

(1) Kulude jagamise kokkulepe (edaspidi kokkulepe) on seotud isikute vahel sõlmitud leping, millega jagatakse kokkuleppeosaliste vahel kulud ja riskid varade, teenuste või õiguste (edaspidi kokkuleppe ese) arendamisel, loomisel või omandamisel ning määratletakse poolte õigused kokkuleppe eseme suhtes.

(2) Kokkuleppeosalisel on õigus kasutada oma osa kokkuleppe esemes selle kasutamise eest teistele kokkuleppeosalistele tasu maksmata.

(3) Kokkuleppetingimuste analüüsimisel tuvastatakse, kas kõigil kokkuleppeosalistel on õigus kokkuleppe esemest tulu saada, määratakse kindlaks iga kokkuleppeosalise panus kokkuleppe esemesse ning tuvastatakse, kas kokkuleppe osalise panus on vastavuses tema osaga prognoositavast või teenitud tulust.

(4) Maksumaksjat ei käsitata kokkuleppeosalisena, kui ei ole mõistlikku põhjust eeldada, et ta kokkuleppe esemest tulu saab.

(5) Panuse vastavuse määramisel määratakse kindlaks kokkuleppe esemest saadav prognoositav tulu. Kui kokkuleppe tegelik tulu erineb oluliselt prognoositud tulust, võrreldakse kokkuleppe sõlmimisel tehtud prognoose prognoosidega, mida oleksid sarnaste tingimustega kokkuleppe sõlmimisel teinud mitteseotud isikud.

(6) Panuseid käsitatakse sarnaselt kuludega, mida maksumaksja oleks teinud lepingu puudumisel kokkuleppe eseme soetamiseks. Panust ei käsitata litsentsitasuna ega rendi- või üüritasuna kokkuleppe eseme kasutamise eest, välja arvatud juhul, kui panus annab panuse tegijale ainult õiguse kokkuleppe eset kasutada, ilma õiguseta kokkuleppe esemest tulu saada.

(7) Kokkuleppe sõlmimisel määratakse kindlaks ja dokumenteeritakse:
1) kokkuleppes osalejad;
2) kokkuleppesse kaasatud maksumaksjaga seotud isikud;
3) kokkuleppe ese;
4) kokkuleppe kestvus;
5) kokkuleppeosaliste osa eeldatavas tulemis ning eeldused ja põhimõtted, millest lähtuti selle osa kindlaksmääramiseks;
6) kokkuleppeosaliste ja nendega seotud isikute vaheline õiguste ja kohustuste jaotus;
7) kokkuleppeosalise panuse vorm ja väärtus ning põhimõtted, millest lähtuti panuse suuruse määramisel koos panuse hindamisel kasutatavate raamatupidamisreeglite kirjeldusega;
8) kokkuleppega liitumise, kokkuleppest väljaastumise ning kokkuleppe lõpetamise menetluse ja tagajärgede kirjeldus;
9) reeglid panuste tasakaalustamiseks ja kokkuleppe tingimuste muutmiseks tulenevalt väliskeskkonna muutustest.

(8) Nõutavate dokumentide hulk ja detailsus peab vastama konkreetse tehingu asjaoludele ja tehingu hinnale ning need peavad olema piisavad tõendamaks kokkuleppe vastavust turuväärtusele.

(9) Panus vastab turuväärtusele, kui mitteseotud isikud oleksid sarnastel tingimustel sõlmitud kokkuleppesse teinud samaväärse panuse. Kui kokkuleppeosalise panus ei ole vastavuses teenitud või prognoositud tuluga, on maksuhalduril õigus panuse suurust vastavalt korrigeerida.

(10) Kulude jagamise kokkulepet on võimalik laiendada ka eelnevalt kokkuleppeosalise omandis olevale varale.

(11) Kui kokkulepet ei täideta, võib maksuhaldur jätta kokkuleppe arvestamata või lähtuda sellisest kokkuleppest, mille sarnastel tingimustel oleksid sõlminud mitteseotud isikud.

(12) Kokkuleppe täitmise ajal dokumenteeritakse kokkuleppes tehtud muudatused ning võrreldakse kokkuleppe tulususe osas tehtud esialgseid prognoose tegelike tulemustega. Majandusaasta lõpus dokumenteeritakse majandusaasta jooksul tehtud panuste vorm ja väärtus.

§ 18. Siirdehindade turuväärtuse määramise dokumenteerimine

(1) Siirdehindade turuväärtuse määramise dokumenteerimisel lähtutakse üldistest majandustehingute dokumenteerimise nõuetest. Käesolevas paragrahvis sätestatud täiendavaid dokumenteerimise nõudeid kohaldatakse käesoleva määruse paragrahvis 1 nimetatud tehingute osas:
1) residendist krediidiasutusele, kindlustusseltsile ning väärtpaberibörsil noteeritud äriühingule;
2) kui tehingu üheks osapooleks on madala maksumääraga territooriumil asuv isik;
3) residendist äriühingule, kellel on töötajaid arvestatuna koos seotud isikutega 250 või rohkem või kelle tehingueelse majandusaasta käive koos seotud isikutega oli 50 miljonit eurot või rohkem või kelle konsolideeritud bilansimaht oli 43 miljonit eurot või rohkem;
4) mitteresidendile, kes tegutseb Eestis püsiva tegevuskoha kaudu ja kellel on töötajaid arvestatuna koos seotud isikutega 250 või rohkem või kelle tehingueelse majandusaasta käive koos seotud isikutega oli 50 miljonit eurot või rohkem või kelle konsolideeritud bilansimaht oli 43 miljonit eurot või rohkem.

(2) Kontrollitud tehingut dokumenteerides esitab maksumaksja teabe, mis on talle kättesaadav tehingu toimumise ajal. Dokumentides võib esitada ka hilisemat teavet, kui see avab siirdehinna turuväärtuse määramise jaoks olulisi asjaolusid.

(3) Koostatud dokumendid peavad võimaldama maksuhalduril veenduda, et maksumaksjal oli põhjust uskuda, et siirdehind vastab turuväärtusele. Maksuhaldurile esitatavad dokumendid jagunevad järgmiselt:
1) rahvusvahelist kontserni puudutavad dokumendid, mis moodustavad põhitoimiku;
2) Eesti residendist juriidilise isiku või Eestis püsiva tegevuskoha kaudu tegutseva mitteresidendi ning tema tehtud tehingute kohta käivad dokumendid, mis moodustavad riigiomased dokumendid.

(4) Siirdehindade turuväärtuse määramiseks vajalikud võrdlusandmed peavad olema kättesaadavad nii maksuhaldurile kui ka maksumaksjale.

(5) Põhitoimiku võib koostada kontserni iga tegevusharu kohta eraldi ja see peab sisaldama järgmist teavet:
1) kontserni äritegevuse ülevaadet, milles kirjeldatakse ka äristrateegias eelmise majandusaastaga võrreldes aset leidnud muutusi;
2) kontsernisiseste omandisuhete kirjeldust (ema-, tütar- ja sidusühingute skeem) ning kontserni liikmete tegevuse ülevaadet, eelmise majandusaasta jooksul kontserni struktuuris ja kontserni liikmete tegevuses toimunud muutuseid;
3) üldist teavet kontrollitud tehingutes osalevate sidusettevõtjate ja kontrollitud tehingute kohta – tehingute liiki (materiaalne või mittemateriaalne vara, teenused) ning tehingute väärtusi;
4) kontrollitud tehingute raames täidetud ülesannete ja võetud riskide ülevaadet ning eelmise majandusaastaga võrreldes aset leidnud muutuseid;
5) ülevaadet kontsernile kuuluvast mittemateriaalsest varast;
6) kontserni siirdehindade turuväärtuse määramise poliitika kirjeldust;
7) kulude jagamise kokkulepete ja siirdehindu käsitlevate eelotsuste nimekirja.

(6) Riigiomased dokumendid täiendavad põhitoimikut ja need peavad sisaldama järgmist teavet:
1) maksumaksja tegevuse kirjeldust, mis kajastab ka äristrateegias eelmise majandusaastaga võrreldes aset leidnud muutusi;
2) maksumaksja tehtud kontrollitud tehingute kirjeldust – kaupade müügimahtu ja osutatud teenuste väärtust, üüritud ja renditud varade mahtu, mittemateriaalse vara kasutamisest ja üleandmisest saadud tulu, laenudelt saadud ja makstud intressi, muutuseid kauplemistingimustes ja olemasolevate kokkulepete muudatusi;
3) kontrollitud tehingute ja võrreldavate tehingute analüüsi – vara ja teenuste kirjeldust, tegevusanalüüsi, tehingutingimusi, majanduslikke tingimusi, äristrateegiaid, võrreldava tehingu andmetes tehtud korrigeerimisi;
4) selgitust siirdehindade määramise meetodi või meetodite valimise põhjuste ja kasutamise viisi kohta;
5) võimaluse korral asjaomaseid siseseid ja väliseid võrdlusandmeid ning viiteid võrreldavate tehingute allikatele.

(7) Nõutavate dokumentide hulk ja detailsus peab vastama konkreetse tehingu asjaoludele ja tehingu hinnale ning need peavad olema piisavad tõendamaks siirdehinna vastavust turuväärtusele.

(8) Maksumaksjal on õigus esitada eeltoodule lisaks dokumente juhul, kui need tõendavad, et siirdehind vastab turuväärtusele.

(9) Kui dokumendid on koostatud võõrkeeles, esitab maksumaksja maksuhaldurile võõrkeelsed dokumendid. Maksuhaldur võib nõuda dokumentide tõlkimist eesti keelde, määrates tõlke esitamiseks mõistliku tähtaja.

§ 19. Topeltmaksustamise kõrvaldamine

(1) Kui siirdehind erineb turuväärtusest ning maksuhaldur kasutab tulumaksu määramisel turuväärtust, tekib seotud isikute topeltmaksustamine. Topeltmaksustamist saab kõrvaldada, kui maksuhaldur korrigeerib vastavalt ka teise tehingupoole kasumit.

(2) Taotlus topeltmaksustamise kõrvaldamiseks esitatakse kolme aasta jooksul alates esimesest teatest tegevuse kohta, mille tulemuseks on või võib olla topeltmaksustamine lõike 1 tähenduses.

(3) Maksu tasumise õigusliku aluse äralangemise korral võimaldab maksuhaldur riigisisese topeltmaksustamise vältimiseks teisele tehingupoolele ettenähtust suurema maksusumma tagastamist või tasaarvestamist vastavalt maksukorralduse seadusele.

(4) Rahvusvahelise topeltmaksustamise kõrvaldamise menetluse algatab maksuhaldur Euroopa Liidu liikmesriigi maksuhalduriga seotud ettevõtjate kasumi korrigeerimisel tekkiva topeltmaksustamise kõrvaldamise konventsiooni 90/436/EMÜ alusel või kolmanda riigi

maksuhalduriga, kui Eesti on sellise riigiga sõlminud välislepingu, mis sätestab teabevahetuse ja vastastikuse kokkuleppe menetluse võimaluse.

§ 20. Abimaterjalid määruse kohaldamiseks

Määruse kohaldamisel on soovitav kasutada Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni koostatud juhist «Juhised siirdehinna turuväärtuse kindlaksmääramiseks hargmaistele ettevõtjatele ja maksuhaldurile» niivõrd, kuivõrd juhis ei ole määrusega vastuolus.

§ 21. Määruse jõustumine

(1) Määrus jõustub 1. jaanuaril 2007. a.

(2) Rahandusministri 29. detsembri 1999. a määruse nr 120 «Tulumaksuseadusest tulenevate õigusaktide kinnitamine» (RTL 2000,1, 2; 2006, 6, 94) § 1 punkt 3 ning määruse lisa «Seotud isikute vahel tehtud tehingu väärtuse määramise meetodid» tunnistatakse kehtetuks.

Minister Aivar SÕERD

Kantsler Tea VARRAK

ÕIEND avaldatud RTL 2007, 14

Lugeda RTL 2006, 81, 1506 avaldatud rahandusministri 10. novembri 2006. a määruse nr 53 «Seotud isikute vahel tehtud tehingute väärtuse määramise meetodid» § 3 lõikes 6 sõna «kindaks» asemel õigeks «kindlaks».

Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 17 lg 3 ja 31 p 2 ning riigisekretäri 24.01.2007. a resolutsioon nr 17-1/07-00549.